ראש השנה*

א. אויף „אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם גו"[1] זאגט דער אלטער רבי[2] אז „היום" גייט אויף ראש השנה, און מ'איז „נצבים . . לפני ה' אלקיכם" — און אין אן אופן פון „כולכם"[3], ד.ה. אז אלע אידן, פון „ראשיכם שבטיכם" ביז „חוטב עציך" און „שואב מימיך" און אלע דרגות שבינתיים, שטייען אין אן אופן פון „כולכם" (ווי ער איז דארטן מפרש) — „לאחדים כאחד".

וואס דאס איז ווי דער ענין פון „נצבים היום כולכם" טוט זיך אויף מצד מלמעלה, דורך דעם (וואס מ'איז נצבים) „לפני ה' אלקיכם",

ווי דער טייטש וואס ברענגט זיך אין חסידות[5] אויפן ווארט „נצבים" — אז דאס איז לשון נפעל, אז אידן ווערן „נצבים", אויפגעשטעלט, דורך דעם אויבערשטן;

עס דארף דאך אבער אויך זיין עבודת האדם, „קב שלו"[6],

וי"ל אז דורך דערויף באקומט ער אויך די „תשעה קבים של חבירו"[6], וואס „חבירו" גייט אויפן אויבערשטן [ווי רש"י טייטשט אפ אין מסכת שבת[7] בהפסוק[8] „רעך ורע אביך אל תעזוב", אז „רעך זה הקב"ה"], ד.ה. אז דורך עבודתו אין „קב שלו" האט ער אלע עשרה קבים („קב שלו" און די „תשעה קבים של חבירו").

ב. וואס בפשטות איז די (התחלת ה)עבודה פון א אידן אין דערויף — דאס וואס „ישראל (ד)קדשינהו לזמנים"[9], וואס דערפאר זאגט מען (בר"ה) „מקדש ישראל ויום הזכרון".

נוסף לזה: דורך דערויף וואס אידן קלייבן זיך צוזאמען „כאיש אחד בלב אחד"[10], צוליב איין מטרה און איין ענין — טוען זיי אויף ע"י עבודתם (א הוספה) אין דעם ענין פון „נצבים היום כולכם".

ובפרט ווען מ'פארבינדט דאס (דעם צוזאמענקלייבן זיך) מיט א דבר גשמי וואס ווערט „דם ובשר כבשרו"[11] — (ובפרט — מיט זאגן (אז דער גשמי ווערט זיין) לחיים) — וואס דעמולט זאגן רז"ל[12] אז „גדולה לגימה שמקרבת כו".

ובפרט אז דאס איז אויך פארבונדן מיט א יום טוב, ראש השנה, וואס אויף אים שטייט[13] „חדות ה' היא מעוזכם",

*) הערת המו"ל: כ"ק אדמו"ר שליט"א נטל ידיו הק' לסעודה.
[צוה להכריז שאלו שעדיין לא נטלו ידיהם לסעודה — יטלו עכשיו.
אח"כ צוה להכריז שיאמרו לחיים לפני השקיעה.
ואח"כ שאל אם יש עדיין „נמושות". ואח"כ אמר:]

1) נצבים כט, ט-י.
2) בלקו"ת ר"פ נצבים. וראה זח"ב לב, ב.
3) להעיר שלפני מ"ת הי' ויחן שם ישראל כאיש אחד בלב אחד (רש"י יתרו יט, ב) נגד ההר (ראה בחיי), ולכן אז ניתנה התורה (תנחומא באבער עה"פ).
4) וראה לקו"ש ח"ד ע' 1141 ואילך.
5) אוה"ת נצבים ע' א'קפט.
6) ל' חז"ל — ב"מ לח, א.
7) לא, א — ד"ה דעלך.
8) משלי כז, י. וראה פרש"י עה"פ. שמו"ר רפכ"ז.
9) ברכות מט, א.
10) ראה הערה 3.
11) ל' אדה"ז בתניא פ"ה (ט, סע"ב).
12) סנהדרין קג, ב.
13) נחמי' ח, י.

און אז דעמולט דאַרף זיין „שתו ממתקים" נוסף צו „אכלו משמנים"[14].

ובפרט נאָך אז דאָס איז א ר"ה פון א שנת הקהל, וואָס דאָס הויבט זיך שוין אָן פון ר"ה פון דעם יאָר, ווי דער פסוק[15] זאָגט אז „מקץ שבע שנים" דאַרף זיין הקהל וואָס „מקץ שבע שנים" הויבט זיך אָן פון ר"ה,

ובפרט לויט דעם וואָס חסידות[16] איז מבאר עה"פ[17] „בכסה ליום חגינו", אז די ענינים פון „חגינו", חג הסוכות, זיינען שוין דאָ בר"ה אין אָן אופן פון „בכסה",

וי"ל אז אויך דער ענין פון הקהל וואָס איז ב„חגינו" — איז שוין דאָ בר"ה אין אָן אופן פון „בכסה".

זאָל יעדער איינער זאָגן לחיים (על היין — דאַרף דאָס זיין) פאַר דער שקיעה*.

זאָגן לחיים אויף משקה, און נאָך בעסער — יין, וואָס איז „משמח אלקים ואנשים"[18], וואָס דערפאַר איז דאָס פאַרבונדן מיט א שמחה גדולה[19], און דאָס זאָל ווערן דם ובשר כבשרו,

ובפרט אז דאָס איז (פאַרבונדן מיט ר"ה און מיט הקהל, און מ'טוט דאָס) אין א „בית גדול"[20], „מקום שמגדלין בו תורה"[21], וואו עס זיינען דאָ שיעורי תורה, און „מקום שמגדלין בו תפלה"[21].

ויה"ר אז עס זאָלן זיך אויפטאָן אַלע ענינים וואָס דאַרפן זיך דורך די פעולות אויפטאָן*.

ג. דער ענין פון „זה היום תחלת מעשיך" און דער חילוק צווישן „זה" מיט „כה" (וואָס עס האָט זיך געריעדט אין מאמר[22]) — רעדט זיך בכ"מ אין די דרושים פון צ"צ[23]. ונוסף לזה: די הגהות וביאורים (בחצע"ג) אין לקו"ת[24] וואָס רעדן וועגן דעם ענין — זיינען, כנראה, פון דעם צ"צ.

וואָס דער ענין פון ר"ה („זה היום תחלת מעשיך") האָט א שייכות מיוחדת מיט דעם צ"צ, וואָרום זיין יום הולדת איז בערב ר"ה[25], און זיין ברית איז געווען אין די עשרה ימים שבין ר"ה ליוהכ"פ.

און ווי גערעדט אין דער פריער־דיקער התוועדות[26], אז בשעת דער צ"צ איז געבאָרן געוואָרן, האָט זיין זיידע,

---

14) נחמי' שם. ב"י או"ח סתקפ"ג. שו"ע אדה"ז שם ס"ד.

15) וילך לא, י.

16) סידור רלה, ב. וראה גם לקו"ת ר"ה נד, ריש ע"ד. סד"ה לולב וערבה תרס"ו. ובכ"מ.

17) תהלים פא, ד. וראה ר"ה ח, סע"א ואילך.

*) התועדות זו התקיימה בערב ש"ק לפני שקה"ח. המו"ל.

18) שופטים ט, יג.

19) ראה ברכות לה, א.

20) ל' הכתוב — מ"ב כה, ט.

21) מגילה כז, א.

*) הערת המו"ל: כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן שלש תנועות (— והזכיר בשם דהבעש"ט, המגיד ואדה"ז). ניגון מאדמו"ר הזקן [התחילו לנגן אבינו מלכנו, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: שבת (כולל מנחה שלפני') זאָגט מען ניט קיין אבינו מלכנו". וניגנו הניגון „לקראת שבת"]. ניגון אדמו"ר האמצעי. ניגון אדמו"ר הצ"צ. ניגון אדמו"ר מהר"ש. ניגון אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע. ניגון מו"ח (הבינוני). אתה בחרתנו.

אח"כ צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה זה היום תחלת מעשיך.

22) ד"ה זה היום תחלת מעשיך.

23) אוה"ת ר"ה ע' א'תלב ואילך.

24) נצבים מז, ב ואילך.

25) „היום יום" ס"ע צא.

26) דאור לערב ר"ה.

*) רמ"א או"ח סתקפ"ד ס"א. שו"ע אדה"ז שם ס"ח.

דער אלטער רבי, געזאגט תורה אויף „משביעין אותו תהי צדיק כו׳״[27] (וואס דאס איז דערנאך געווארן די ערשטע דריי פרקי פון תניא)[28].

וואס „משביעין אותו תהי צדיק״ איז פארבונדן מיט הולדת (הצ״צ) — ווארום „משביעין אותו תהי צדיק״ איז בא א אידיש קינד איידער ער ווערט געבארן ויוצא לאויר העולם.

ד. דאס (הולדת (הצ״צ) און אז דע־מולט איז „משביעין אותו כו׳״) איז אויך פארבונדן במיוחד מיט ר״ה:

ר״ה איז געווען בריאת אדם הראשון, וואס דאס איז בדוגמא צו ירידת הנשמה בגוף און הולדת פון (יעדער מענטשן, ובמיוחד פון) יעדער אידן — ווארום „אתם קרויין אדם״[29],

און ווי די משנה[30] זאגט אז יעדער מענטש איז אן „עולם מלא״, אזוי ווי אדה״ר וואס „נברא יחידי״, און נאכ־מער: כדי מ׳זאל וויסן איצט אז יעדער איד איז אן „עולם מלא״, איז „לפיכך נברא האדם יחידי״ מיט טויזנטער יארן צוריק!

וואס דאס איז נאכמער מדגיש דעם קשר צווישן בריאת אדה״ר (ר״ה) מיט דער הולדת פון יעדן אידן.

און ווייאלד בכל שנה ושנה אין דעם זמן פון ר״ה איז „נזכרים ונעשים״[31] — עס חזר׳ן זיך איבער די ענינים וואס האבן געטראפן בר״ה בפעם הראשונה, כולל אויך דאס וואס אדה״ר איז באשאפן געווארן בר״ה[32] — איז פאר־שטאנדיק, אז ר״ה בכל שנה ושנה איז דער הולדת פון יעדן אידן.

ויש לומר אז דער זאגן די תורה אויף „משביעין אותו כו׳״ בערב ר״ה איז מרמז אויך: ווייאלד אז בר״ה עצמו איז די הולדת פון יעדן אידן (בדוגמא ווי בריאת אדה״ר), דארף דאך דער „משביעין אותו כו׳״ זיין פאר יציאת הילד לאויר העולם, ערב ר״ה

[אע״פ וואס בפעם הראשונה (בשעת בריאת אדה״ר) זיינען אין דעם טאג (פון ר״ה) גופא געווען כמה שעות ביום פאר בריאת אדה״ר, ווי די גמרא אין סנהדרין[33] רעכנט אויס בפרטיות ווי אזוי בריאת האדם האט זיך אויסגעשטעלט אין די שעות היום].

ה. בקביעות שנה זו קומט צו נאכ־מער הדגשה אין דעם „נזכרים ונעשים״ פון ר״ה (און פון בריאת אדה״ר):

בריאת אדה״ר (ר״ה) בפעם הראשונה איז געווען ביום ו׳ בשבוע.

ס׳איז אבער דא דער כלל אז „לא אד״ו ראש״ [ווי דער רמב״ם[34] ברענגט אראפ, ביז אז לדעת הרס״ג[35] איז דאס מדאו־רייתא], ד.ה. אז ר״ה קען ניט אויס־קומען ביום ו׳ בשבוע ווי דאס איז געווען בפעם הראשונה:

די איינציקע מעגליכקייט אז יום ו׳ זאל זיין ר״ה — איז דאס כבקביעות שנה זו, וואס יום ב׳ דר״ה איז ביום ו׳ בשבוע.

---

27) נדה ל, ב.

28) „היום יום״ ע׳ לד.

29) יבמות סא, רע״א. וראה לקו״ת נצבים שם.

30) סנהדרי לז, סע״א.

31) ל׳ הכתוב — אסתר ט, כח. וראה רמ״ז בס׳ תיקון שובבים. הובא ונתבאר בס׳ לב דוד (להחיד״א) פכ״ט.

32) לקו״ת שה״ש נ, ב.

33) לח, ב.

34) הל׳ קדה״ח פ״ז ה״א. וראה גם טור או״ח ר״ס תכח.

35) הובא ביסוד עולם שער ד פ״ו. וראה תו״ש בא חי״ג בארוכה.

ואע"פ אז דאס איז יום ב' דר"ה — זיינען אבער ביידע טעג פון ר"ה א „יומא אריכא", איין לאנגער טאג[36].

וואס עפ"ז קומט אויס, אז בקביעות שנה זו איז ר"ה אין דעם טאג פון בריאת אדה"ר אזוי ווי דאס איז געווען בפעם הראשונה — ביום ו' בשבוע,

און דער יום ו' בשבוע גופא, זמן בריאת אדה"ר — איז בסוף פון דעם „יומא אריכא" (וואס דאס איז ביום ב' דר"ה) — בדוגמא ווי ס'איז געווען בפעם הראשונה, אז בריאת אדה"ר איז געווען בסוף היום דר"ה.

ו. כאן המקום להעיר בנוגע צו דעם וואס ר"ה איז צוויי טעג,

[וואס דאס איז ניט נאר אין חוץ לארץ נאר אויך אין ארץ ישראל[37],

וואס אין דערויף איז מודגש דער ענין פון „(אתם נצבים היום) כולכם": אלע ימים טובים איז א חילוק צווישן אידן בחו"ל און בא"י, אין חו"ל פראווען מען א יו"ט שני של גליות, משא"כ אין א"י: משא"כ ר"ה פראווען אלע אידן צוויי טעג סיי א"י („ארץ אשר גו' עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה"[38]), און דאס דארטן געפינט זיך רוב מנין ורוב בנין פון אידן, ביז משיח צדקנו וועט זיי ברענגען אין א"י].

וואס ישנם וועלכע זוכן אויף דערויף (אז ר"ה איז אויך בא"י — צוויי טעג) א מקור וועו ס'האט זיך אנגעהייבן,

גענפינט מען א בפירוש'ן פסוק, אין תושב"כ:

אין נחמי' [וואס דער אלטער רבי רופט אים אן (ע"פ סנהדרין[39]) בשו"ע שלו (בהלכות ר"ה)[40] מיטן נאמען „עזרא"] קאפיטל ח, בהמשך לזה וואס ער דערציילט וואס איז פארגעקומען „ביום אחד לחודש השביעי", אין דעם טאג פון ר"ה — אז מ'האט אנגעזאגט אידן „אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו כי קדוש היום לאדונינו ואל תעצבו כי חדות ה' היא מעוזכם", און דערנאך[41] — אז אידן האבן אזוי געטאן בפועל, „וילכו כל העם לאכול ולשתות ולשלוח מנות ולעשות שמחה גדולה גו" — שטייט[42] „וביום השני גו'",

טייטשן מפרשים[43] אז „ביום השני" מיינט (ניט דער טאג וואס קומט נאך ר"ה, נאר) „ביום השני של ראש השנה",

און מ'איז מפרש[44] (פון דברי רז"ל[45]) דעם טעם לזה אז עס זיינען דעמולט געווען צוויי טעג פון ר"ה, ווארום בימי עזרא האט מען מעבר געווען חודש אלול.

ז. הנזכר לעיל פון נחמי' אז ב(יום א' ד)ר"ה איז געווען „וילכו כל העם לאכול גו' ולעשות שמחה גדולה" — יש לקשר

---

36) טור או"ח ר"ס תר. שו"ע אדה"ז שם ס"ג-ד. וראה בהנסמן ב„מ"מ וציונים" שם.

37) שו"ע או"ח סתר"א ס"ב. וראה לקו"ש ח"ט ע' 370 בהערות ובהנסמן שם.

38) עקב יא, יב.

39) צג, סע"ב. ולהעיר גם מב"ב יד, ב (שלא נמנה נחמי' לספר בפ"ע).

40) או"ח סתקפ"ג ס"ד. וכ"ה גם בב"י שבהע' 14. וראה שיחת ש"פ תבוא ח"י אלול תש"מ.

41) פסוק יב.

42) פסוק יג.

43) פרש"י ומצו"ד עה"פ. ועוד.

44) מצו"ד שם.

45) ראה ביצה ו, א ובפרש"י שם ד"ה מימות. ועוד.

לזה וואס כ"ק מו"ח אדמו"ר שרייבט אין סה"מ תש"ג בתחלתו[46], אז מ'זעט במלכותא דארעא אז בשעת מ'איז מכתיר אַ מלך איז „ההכתרה באה בשמחה גדולה כו'",

און ווי‌באלד אז „מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא"[47], איז אויך הכתרת המלך במלכותא דרקיעא — בשעת מ'איז מכתיר דעם אויבערשטן בר"ה — בשמחה גדולה.

ח. אַ מאמר המוסגר:

אויף דערויף וואס מ'זאגט אז ווי‌באלד „מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא", איז אזוי ווי אין מלכותא דארעא איז הכתרת המלך בשמחה גדולה, אזוי איז אויך אין מלכותא דרקיעא — איז דאך דאַ די שאלה:

עס איז דאך ניט מוכרח ח"ו צו טאַן ענינים למעלה ווי זיי זיינען למטה — איז ווי אזוי זאגט מען אז ווי‌באלד אין מלכותא דארעא איז הכתרת המלך בשמחה גדולה, איז הכתרת המלך אין מלכותא דרקיעא אויך באופן זה?!

עד"ז איז די שאלה בנוגע צו כו"כ משלים וואס ברענגען זיך אין מאמרי רז"ל אויף דעם אויבערשטן, „משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם" וכיו"ב — ווי קען מען זאגן אז אַן ענין איז אין אַ גע‌וויסן אופן למעלה, באַ דעם אוי‌בערשטן, דערפאַר וואס אזוי איז דאס למטה?!

די שאלה איז אויך בנוגע צו דעם משל וואס דער מגיד ברענגט[48], אז אזוי ווי ביי אַן אב דאַ למטה איז נחקק במחשבתו צורת הבן, אזוי איז אויך למעלה, אז נשמות ישראל זיינען חקוק במחשבתו פון דעם אויבערטשן [מיט דעם חילוק, אז אין דעם משל באַ דעם אב וואס ער איז אַ בשר ודם, איז „מי שלא הי' לו בן מעולם לא יכול לומר שיהא נחקק במחשבתו צורת הבן שיהי' לו אחר כך . . אבל אצל השם יתברך . . אף קודם שנבראו ישראל הי' נחקק צורתם במחשבה . . כי אצלו יתברך העבר והעתי' א"].

ט. והפירוש בזה:

ס'איז ניט דער פשט אז ווי‌באלד דער ענין איז אזוי למטה דערפאַר איז דאס אזוי למעלה, נאר פארקערט: דערפון וואס מ'זעט ווי דער ענין איז למטה ווייס מען, דאס איז אַ ראי', ווי איז דער ענין למעלה,

נאכמער: דערפאַר וואס דער ענין איז אזוי למעלה, איז „נשתלשלו מהן"[49], און עס ווערט אזוי למטה, ובמילא אז מ'וויל וויסן ווי אַן ענין איז למעלה, דארף מען זיך צוקוקן ווי דער ענין איז למטה און דערפון האט מען אַ ידיעה ווי דאס איז למעלה.

און אזוי איז דאס בנוגע צו אלע די משלים. — ובלשון הכתוב „מבשרי אחזה אלוקה"[50], ווייל מען וויל אז זיינע ענינים זאלן זיין ניט נאר אין אַן אופן פון אמונה, נאר אויך אין אַן אופן פון אחזה (וידיעה), ווי דער דיוק הלשון פון דעם רמב"ם[51] איז „לידע" (ניט „להאמין"), כמדובר כמ"פ[52],

---

46) ד"ה יו"ט של ר"ה פ"ב.

47) ברכות נח, א. וראה זח"ג קעו, ב.

48) בספרו אור"ת (ב, ג). וראה לקו"א בתחלתו.

49) ראה תניא רפ"ג.

50) איוב יט, כו.

51) ריש הל' יסוה"ת. וראה קונטרס תורת החסידות פי"ג.

52) ראה לקו"ש חי"א ס"ע 279 ואילך.

[וואָס דאָס איז אויך דער ביאור וואָס דער צ"צ ברענגט אין סהמ"צ שלו[53]: ווי איז שייך זאָגן אַ ציווי אויף אמונה בה', בשעת אמונה איז (דער יסוד און) די הקדמה פון אַלע מצוות וציוויים?

איז ער דאָרטן מבאר, אַז נוסף אויף דעם אַז דער ציווי איז אויף די פרטי האמונה — איז עוד ועיקר: דער ציווי איז (ניט נאָר „להאמין" נאָר אויך) „לידע שיש שם מצוי ראשון"].

וואָס דערפאָר דאָרף מען האָבן משלים פון למטה אַן עוה"ז בכדי צו פאָרשטיין בידיעה ווי די ענינים זיינען למעלה — „מבשרי אחזה אלוקה".

ועד"ז דער אדם למטה: ער איז „אדמה לעליון"[54], ובמילא קען מען וויסן פון אַ מלך דאָ למטה ווי איז כביכול, באָ מלך מלכי המלכים הקב"ה, און פון אַן אב דאָ למטה, ווי איז כביכול, באָ אבינו שבשמים.

ועד"ז בנוגע צו דעם וואָס עס שטייט אין סה"מ תש"ג, אַז דערפון וואָס מ'זעט אַז הכתרת המלך איז מלכותא דארעא איז „באה בשמחה גדולה", ווייסט מען אַז אַזוי איז אויך הכתרת המלך אין מלכותא דרקיעא.

עד כאן מאמר המוסגר.

יו"ד. ווי גערעדט פריער (ס"ז) אַז בהמשך לזה וואָס עס שטייט אין נחמי' אַז ביום א' דר"ה איז „וילכו כל העם לאכול גו' ולעשות שמחה גדולה", זאָגט דער פסוק אַז דערנאָך איז געווען אַ יום שני פון ר"ה.

דערציילט דער פסוק[55] וואָס איז דעמולט (ביום השני דר"ה) געווען: „וביום השני נאספו ראשי האבות לכל העם הכהנים והלוים אל עזרא הסופר ולהשכיל אל דברי התורה, וימצאו כתוב בתורה אשר צוה ה' ביד משה אשר ישבו בני ישראל בסוכות בחג בחודש השביעי",

און עזרא האָט זיי דעמולט אַנגעזאָגט „אשר ישמיעו ויעבירו קול בכל עריהם ובירושלים לאמר צאו ההר והביאו עלי זית ועלי עץ שמן ועלי הדס ועלי תמרים ועלי עץ עבות לעשות סוכות ככתוב".

[דער לשון „צאו ההר גו'" איז ע"ד ווי דער לשון וואָס שטייט אין חגי'[56] אַז „בחודש הששי (חודש אלול) ביום אחד לחודש" האָט דער אויבערשטער גע־זאָגט (בתמי') „העם הזה אמרו לא עת בא עת בית ה' להבנות", און בהמשך לזה[57] האָט ער אַנגעזאָגט „עלו ההר והבאתם עץ ובנו הבית גו'" (ווי געזאָגט ווען דערויף אין דער התוועדות פון ר"ח אלול);

— דער חילוק ביניהם: דאָ שטייט „צאו ההר" און דאָרטן שטייט „עלו ההר", וואָס דער ביאור איז בפשטות:

אין חגי' רעדט זיך ווען דעם מצב קודם שנבנה הבית און מ'דאָרף גיין בויען דעם ביהמ"ק — איז דאָס אַן עלי' פון אַ מצב דקודם שנבנה הבית צו אַ מצב פון בנין הבית, זאָגט ער דעם לשון „עלו ההר גו'"; משא"כ אין נחמי' רעדט זיך ווען אַ מצב וואָס ס'איז שוין דאָ דער ביהמ"ק (ווי ער זאָגט אין די וויטערדיקע פסוקים), און דערפאָר איז — „צאו ההר גו'"].

וואָס אע"פ אַז באותו יום, ביום ב' דר"ה, האָבן אידן נאָך ניט מקיים געווען

53) מצות האמנת אלקות (מד, ב ואילך).
54) של"ה כ, ב. שא, ב. ובכ"מ.
55) פסוק יג ואילך.
56) א, א־ב.
57) שם, ח.

מצות סוכה בפועל — ווי‌באלד אבער אז זיי האבן שוין דעמולט מחליט געווען אז זיי וועלן מקיים זיין דאס וואס עזרא האט זיי געזאגט „צאו ההר גו״ — איז „מחשבה טובה הקב״ה מצרפה למע־שה״[58], במילא איז מען בשעת דער מחשבה טובה שוין פארזיכערט אז דאס וועט אראפקומען אין א מעשה בפועל.

און נאכמער:

אויפן פסוק[59] „וילכו ויעשו בני ישראל כאשר צוה ה׳ את משה ואהרן״ בנוגע צו קרבן פסח, פרעגט רש״י[60] „וכי כבר עשו והלא מראש חודש נאמר להם״, און ער פארענטפערט: „אלא מכיון שקבלו עליהם מעלה עליהם הכתוב כאילו עשו״, ביז אז אין פסוק שטייט „ויעשו״ אן א כ״פ הדמיון.

וואס דערפון איז אויך פארשטאנדיק בנוגע צו דער החלטה פון די אידן דעמולט, ביום ב׳ דר״ה, בנוגע מצות סוכה — אז שוין דעמולט ווערט דאס פארר־עכנט ווי זיי האבן דאס געטאן בפועל.

יא. דערנאך דערציילט דער פסוק[61] ווי די אידן האבן מקיים געווען בפועל מצות סוכה: „ויצאו העם ויביאו ויעשו להם סוכות איש על גגו ובחצרותיהם ובחצרות בית האלקים וברחוב שער המים וברחוב שער אפרים״, און „ותהי שמחה גדולה מאד״, און (ווי ער זאגט פריער אין פסוק) דאס איז געווען אזא גרויסע שמחה אז פון די צייטן פון יהושע בן נון איז ניט געווען אזא שמחה[62].

(בקשר מיט דעם פסוק „ויעשו להם סוכות איש על גגו ובחצרותיהם ובחצ־רות בית האלקים גו״) עס שטייט אין תשובות הגאונים[63], אז מ׳האט בא זיי געפרעגט צי מ׳דארף מאכן א סוכה (אויך) אין א בית־הכנסת.

איז לכתחלה די הר״א אז מ׳דארף ניט, וואורום א סוכה דארף זיין „(תשבו) כעין תדורו״[64], דארף מען מאכן א סוכה נאר אין דער אייגענער דירה, משא״כ אין א ביהכנ״ס.

אבער דערנאך איז מען ממשיך אין דער תשובה, אז מ׳דארף יע מאכן א סוכה אין א ביהכנ״ס, פאר אורחים [און ווי ער זאגט דארטן, אז אין באגדאד (וואס דארטן האבן געוואוינט כמה גאונים) האט מען געמאכט סוכות בבתי כנסיות שלהן], און ער ברענגט דארטן אויך אז אזוי איז געווען אין מקדש פון דעם פסוק אין נחמי׳ וואו עס שטייט אז „ויעשו להם סוכות . . בחצרות בית האלקים״.

און דערנאך איז ער מסיים אין דער תשובה „וכן מנהג ישראל״ — אז אזוי איז מנהג ישראל.

יב. פון כל הנ״ל (פון דעם וואס ווערט דערציילט אין נחמי׳, און פון די תשובות הגאונים מיט די פרטים שבזה) קען מען ארויסנעמען כמה רמזים וכו׳ — אבל צ״ע ווייל לע״ע האב איך עס ניט געפונען אין ספרים.

איינע פון זיי: ביום ב׳ דר״ה זיך גרייטן צו חג הסוכות, און מחליט זיין אז

58) ראה קידושין מ, א. וראה סה״מ תש״ב ע׳ 87.

59) בא יב, כח.

60) ממכילתא עה״פ.

61) נחמי׳ שם, טז־יז.

62) ראה מצו״ד עה״פ.

63) אוצר הגאונים לסוכה סנ״א־נג. וש״נ.

64) סוכה כח, ב.

מ׳וועט טאָן ענינים וואָס מ׳דאַרף טאָן בחג הסוכות, ביז אין אָן אופן פון „שמחה גדולה מאד״.

[ובפרט לפי המבואר אין חסידות, אַז בר״ה זיינען דאָ די ענינים פון „חגינו״, חג הסוכות, אין אָן אופן פון „בכסה״ (כנ״ל ס״ב)].

ובנוגע לפועל:

אַזוי ווי מ׳האָט געוועדט אין די פריערדיקע התוועדויות[65], ובשנים שלפנ״ז[66], וועגן דעם ענין פון „ושלחו מנות לאין נכון לו״ וואָס דאַרף זיין בנוגע לר״ה —

עד״ז דאַרף מען טאָן אויך בנוגע צו חג הסוכות — צושטעלן להנצרכים אַלע ענינים וואָס אידן דאַרפן האָבן כדי צו קענען פראָווען חג הסוכות מתוך שמחה, ביז מיט אַ „שמחה גדולה מאד״.

ועד״ז דאַרף מען טאָן בנוגע צו די ימים שבינתיים (צווישן ר״ה און חג הסוכות), אַז זיי זאָלן זיין טעג אַנגעפילטע מיט שמחה, און „שמחה גדולה מאד״,

וואָס דאָס טוט מען אויף ביי אַלע אידן אויך דורך דערויף וואָס מ׳שטעלט זיי צו, אויב עס פעלט באַ זיי, אַלעס וואָס זיי דאַרפן האָבן בכדי צו זיין בשמחה וטוב לבב,

ביז אַז מ׳קומט צו „שמחת עולם על ראשם״[67], וואָס דאָס איז פאַרבונדן מיט דער גאולה האמיתית והשלימה ע״י משיח צדקנו,

וואָס „יבנה מקדש במקומו״, און דערנאָך „יקבץ נדחי ישראל״[68],

ויהי רצון — אין אָן אופן פון „הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגרך אשר בשעריך״[69] אין דעם יאָר וואָס איז אַ שנת הקהל, שנת תשמ״א, הבא לקראתנו לטובה ולברכה.

און נאָך פאַר דערויף זאָל זיין „נכתבין ונחתמין לאלתר לחיים״ בספרן של צדיקים גמורים[70], וואָס „עמך כולם צדיקים״[71] — אַז עס זאָל זיין אַ כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בטוב הנראה והנגלה ולמטה מעשרה טפחים,

און במהרה בימינו ממש*.

(שיחת יום ב׳ דר״ה, עש״ק, תשמ״א)

---

65) שיחות ש״פ תבוא ח״י אלול וש״פ נצבים וילך תש״מ.

66) ראה לקו״ש חי״ד ע׳ 369 ואילך.

67) ישעי׳ לה, י. נא, יא.

68) רמב״ם הל׳ מלכים ספי״א.

69) וילך לא, יב.

70) ר״ה טז, ב.

71) ישעי׳ ס, כא.

*) הערת המו״ל: כ״ק אדמו״ר שליט״א ברך ברכת המזון. ואח״כ אמר: כוס של ברכה וועט מען, בלי־נדר, טיילן נאָך דער התוועדות מאָרגן (שבת) בצהרים.